

Uměnovědný proseminář

26.10.2007

Knihovny, knihy,
poznámky, maketa,
abstrakt, resumé, domácí úkol

Knihovny

- Knihovny
 - Knihovna Ústavu hudební vědy
 - www.kjm.cz
 - www.mzk.cz
 - www.phil.muni.cz/knihovna
- Databáze
 - Rism – Répertoire International des Sources Musicales
 - Rilm – Répertoire International de Litterature Musicale
 - přístupný ze stránek ÚHV
- Slovníky
 - www.grovemusic.com
 - www.groveart.com
- Odborné časopisy

Odborné texty

- Obrázky
- Vydavatelství
- Autor a jeho další texty

Poznámky

- Z každého přečteného textu si pořizujeme poznámky!
- Zaznamenáváme si odkud a od koho citujeme, nebo na koho se odkazujeme!
- Systematické řazení
 - Vytváření katalogů
 - Možnosti dalšího použití při vědecké činnosti

Citace

- Nutnost označení citací – jinak krádež.
- Odkazy na literaturu – kdy, jak, proč.
- Citace v původním jazyce, nebo v překladech?
- Odkazy na literaturu v poznámkách pod čarou, nebo tzv. anglosaským způsobem na seznam literatury.
- Přečíst Šanderovou, ale vycházet z norem uveřejněných na stránkách ÚHV.

Pravidla pro citování na ÚHV

- Bibliografické citace jsou uváděny podle normy ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2 (01 0197) (viz stránky Ústavu hudební vědy).
- Obecně platí, že citace musí být přehledná a úplná. Je lépe **uvádět více údajů** pro identifikaci (např. u seriálových publikací anebo elektronických zdrojů)
- Citace literatury, sdělení informátorů či dalších pramenů by měly být uváděny **výhradně v původním znění (bez překladu)**. Cituje se vždy z původního díla.
- Pokud si nelze opatřit původní pramen, musí se výslovně uvést, že citát je z "**druhé ruky**", a udat přesně pramen, z něhož byl vzat. Vypustí-li se něco v citátech, označí se to třemi tečkami v hranaté závorce. Citáty jsou vyznačeny uvozovkami. Pro zachování struktury pramene (je-li v originále užito více druhů písma) je lépe zachovat výchozí druh písma. (Citáty proto nemusejí být nutně uváděny jiným druhem písma; obvyklá praxe bývá kurzíva), Citáty mohou být vyznačeny odlišným formátováním odstavce u delších citací (samostatný odstavec s posunutým odsazením, příp. s odlišným řádkováním).
- Poznámky je lépe pro přehlednost uvádět pod čarou.

Model klasických monografií

- Primární odpovědnost. *Název díla:*
podnázev díla. Alternativní odpovědnost;
sekundární odpovědnost. Označení
vydání. Místo vydání: jméno nakladatele,
Rok vydání. Rozsah díla. Edice.
Poznámky. Standardní číslo
- U diplomových prací musí být uveden
vedoucí práce a kde byla práce obhájena.

Části a stati v monografiích - model

- Jméno autora. Název zdrojového dokumentu. Označení vydání. Číslo části. Sekundární odpovědnost. Odpovědnost k vydání, editor, hlavní autor. Místo vydání: Jméno nakladatele, Rok vydání. Rozsah díla. Edice. Poznámky. Standardní číslo. Lokace ve zdrojovém dokumentu.

Maketa textu

- Maketa textu je podrobným projektem textu.
- Začíná vznikat více méně automaticky v průběhu pátrání po literatuře a její četbě.
- Po zpracování několika odborných textů již máme většinou projekt v hlavě a není třeba jej před každou prací vytvářet.
- Jinak je to píšeme-li odbornou práci poprvé.
-

Maketa textu pro začátečníky

- Nejprve tvoříme průběžně velmi tezovitý text, kde jednotlivé teze přímo odkazujeme k literatuře o něž je opíráme.
- Doplnujeme vlastní citáty, parafráze a průběžné závěry, které pak budou pro náš text nejdůležitější.
- Postupně vše doplňujeme a přeskupujeme o nové poznatky.
- Při práci na maketě pak často zjistíme, že je třeba se k některým textům vrátit, nebo že některou z tezí nejsme schopni zpracovat a bude lepší ji vypustit.
- Tím se rovněž vyhneme zbytečným odbočkám v samotném odborném textu, které mnohdy mohou pokazit jinak dobrou práci. Velmi špatně se proškrtává vlastní text a je mnohem lepší toto podstoupit již při tvoření konstruktu, projektu, či makety.
- V ideálním případě maketa zahrnuje nástin přehledu literatury, která je podstatná pro závěry, jež předkládáme, základní zjištění a argumenty, o něž je opíráme, a stručný náčrt (v bodech) závěru textu.

Nekonečná práce na maketě

- Velkým rizikem však může být, když neustále propracováváme maketu a k samotnému textu se ne a ne dokopat.
- Ulrich Beck ve své knize *Riziková společnost* píše: *„Tato kniha v mnoha ohledech odráží, jak se autor učil a postupně dospíval k objevům. Na konci každé kapitoly jsem byl moudřejší než na začátku. Byl jsem ve velkém pokušení celou knihu na základě jejích závěrů přepsat a promyslet znovu. Neudělal jsem to, nikoli však z nedostatku času. Kdybych to totiž udělal, vznikla by opět jen nová mezikapitola.“*

Abstrakt či resumé (summary)

- Téměř podobný význam.
- U nás díky přijímání různých tradic
 - Abstrakt z anglosaské – kratší, stručnější, bez argumentů, pouze výtah problémů a závěrů
 - Resumé (shrnutí) z francouzštiny, obsáhlejší, zahrnuje též argumenty, kterými autor své závěry podpořil.

Abstrakt

- Tematické – popisné – vyjmenování problémů, jimiž se v textu zabývá
 - Autor postupně vyjmenovává témata, jak jsou uváděna v samotném textu
- Rematické – rema = myšlenkové jádrou
 - Autor popisuje závěry a argumenty, které jej k nim vedly.

Nejčastěji se však objevují formy smíšené.

Úkol

- Umění a kýč v české teoretické literatuře
 - Tomáš Pospiszyl – Srovnávací studie
 - První kapitola: Modernistická rozcestí
 - **Zpracovat si výpisky z textu k danému zvolenému okruhu včetně odkazů na literaturu a citací.**

Recenze

- Obecně platí, že recenze je subjektivním popisem hodnoceného formátu
- Podobně jako resumé by měla obsahovat základní informace o hodnoceném
 - Název, autor, vydavatel, místo konání, datum, interpreti, realizátoři atd.
 - Mělo by být hned při prvním pohledu zřejmé, co hodnotíme
 - Při čtení recenze by mělo být patrné, co jsou objektivní informace (závěry, argumenty) a co jsou osobní názory kritiky, recenzenta, hodnotitele

Recenze odborného textu

- Před vydáním prochází odborné texty recenzním řízením, u knih jsou recenzenti uvedeni v tiráži, u odborných článků jsou anonymní. Na základě recenzního řízení pak dochází k úpravám v textu.
- Recenze vydaných knih, či článků slouží k orientaci v aktuální produkci, jsou nedílnou součástí hodnocení vědecké činnosti institucí i jednotlivců a rovněž plnoprávnou součástí publikační činnosti

Recenze odborné knihy pro odborný časopis

- Recenze je uvedena stejnými údaji jako anotace
 - plné jméno autora, úplný název knihy včetně podtitulu, místo vydání, nakladatelství, rok vydání a počet stran, případně také informace o pořadí vydání, rozsahu příloh a ediční řady
- Poté následuje charakteristika tématu knihy – podobně jako u anotace
- Nejdůležitější a nejkomplicovanější částí je začlenění knihy do širšího kontextu, na jehož základě dochází k samotnému hodnocení.
- V úvodu může též být uvedena charakteristika autora, hlavně jedná – li se o méně známého tvůrce.

Co vlastně hodnotíme?

- Odborná studie věnovaná konkrétnímu problému
 - Její začlenění do kontextu a její přínos, můžeme se podrobně zabývat jednotlivými formulacemi a jejich argumentací
- Odborná esej
 - Hodnotíme též stylistickou úroveň a oprávněnost a nosnost subjektivních argumentů, či názorů.
- Syntetická monografie
 - Členění knihy, rozložení proporcí věnovaných jednotlivým složkám práce, původnost informací.
- Učebnice
 - Musíme též sledovat rovinu pedagogickou – tedy srozumitelnost, oprávněnost výběru, gramatickou a stylistickou úroveň
- Sborník
 - Vybíráme stěžejní texty a nejpřínosnější myšlenky, mnohdy jsme nuceni se omezit pouze na výčet a jeden až dva příspěvky zhodnotit podrobněji.
- Obrazová publikace
 - Relevantnost výběru, kvalitu tisku....
- ...

- **HLAVNÍM ÚČELEM HODNOCENÍ JE POSOUDIT, ZDA, ČÍM A JAK PŘÍSPÍVÁ RECENZOVANÁ KNIHA K ROZVOJI POZNATKŮ V DANÉM VĚDNÍM OBORU**

„Umělecká recenze / kritika“

- Snažíme se dodržovat podobný postup jako u recenze odborného textu,
- v podstatě bychom měli dodržovat výše vyjmenovaná kritéria
- Nestačí se omezit pouze na oblíbené **líbí / nelíbí**
- Ač vyjadřujeme osobní názor, měli bychom být schopni jej zdůvodnit argumenty

Jaké otázky si pokládáme?

- Jaký byl přínos recenzovaného?
- Jak, kde a kým bylo recenzované realizováno a proč?
- Komu to bylo určeno a bylo-li to správně?
- Jaký bude přínos námi napsané recenze?
- Kdo bude náš text číst?

Závěry

- Dobře napsaná recenze může být stejně přínosná a někdy i přínosnější než to co bylo recenzováno.
- Má-li mít naše recenze smysl, musí být jak argumenty pro, tak argumenty proti podložené a zdůvodněné, jinak se mnohdy jedná spíše o zbytečné pomluvy.
- I velmi ostrá kritika může být napsána tak, že to sice autora naštvě, ale musí přijmout argumenty a to jej může obohatit.

Úkol č. 3

- Napsat recenzi na libovolné téma